

ЗАТВЕРДЖЕНО
Постанова Правління
Національного банку України
04 червня 2026 року № 59

Зміни до Інструкції з організації інкасації коштів та перевезення валютних цінностей банків в Україні

1. У розділі I:

1) підпункт 3 пункту 1 після слова “цінностей” доповнити словами “, грошового обігу”;

2) у пункті 4:

абзац другий підпункту 4 виключити.

У зв'язку з цим абзаци третій, четвертий уважати відповідно абзацами другим, третім;

перше речення підпункту 9 після слова “клієнтів,” доповнити словами “безпосередньо з”;

абзац другий підпункту 12¹ викласти в такій редакції:

“дорогоцінні метали, дорогоцінне та напівдорогоцінне каміння, коштовності;”;

у підпункті 15:

підпункт після слів “із нанесеними” доповнити словами “(за потреби)”;

цифри “3849-2018” замінити цифрами “3849:2024”;

цифри та слова “22 березня 2018 року № 81” замінити цифрами та словами “18 грудня 2024 року № 302”;

у підпункті 16:

абзац четвертий доповнити словами “, до комерційного агента банку фінансової інклюзії та його підрозділів”;

підпункт доповнити новим абзацом такого змісту:

“між підрозділами комерційного агента банку фінансової інклюзії;”;

у підпункті 21:

слово “окреме” виключити;

пункт доповнити словами “або касовими працівниками”;

підпункт 27 після слова “особами” доповнити словами “або касовими працівниками”;

підпункт 28 виключити;

пункт доповнити двома новими абзацами такого змісту:

“Терміни “банківські метали”, “дорогоцінні метали”, “дорогоцінне каміння”, “напівдорогоцінне каміння” уживаються в значенні, визначеному Законом України “Про державне регулювання видобутку, виробництва і використання дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння та контроль за операціями з ними”.

Інші терміни, що використовуються в цій Інструкції, уживаються в значеннях, визначених законодавством України.”.

2. У підпункті 13 пункту 8¹ розділу II слова “уповноваженою організацією” замінити словами “уповноваженим органом”.

3. У розділі III:

1) у пункті 17:

пункт після підпункту 3 доповнити двома новими підпунктами 3¹, 3² такого змісту:

“3¹) приймання-передавання цінностей між інкасаторами підрозділу інкасації та касовими працівниками;

3²) перевезення цінностей між підрозділами комерційного агента банку фінансової інклюдії (у разі здійснення таких перевезень);”;

підпункти 10, 13 викласти в такій редакції:

“10) тимчасового зберігання під відповідальністю працівників підрозділу інкасації (не менше двох осіб) цінностей, доставлених із маршруту, у разі неможливості здавання їх до каси банку/інкасаторської компанії/компанії з оброблення готівки/комерційного агента банку фінансової інклюдії (його підрозділу) у день доставки або цінностей, отриманих з каси банку/інкасаторської компанії/компанії з оброблення готівки/комерційного агента банку фінансової інклюдії (його підрозділу) напередодні дня доставки [у разі неможливості отримання їх на маршрут у день доставки до каси банку/інкасаторської компанії/компанії з оброблення готівки/комерційного агента банку фінансової інклюдії (його підрозділу), до клієнтів, до банкоматів], у сховищі/сейфі нічного зберігання цінностей інкасаторів, що відповідає вимогам Правил з організації захисту приміщень банків в Україні, затверджених постановою Правління Національного банку України від 10 лютого 2016 року № 63 (зі змінами) (далі – Правила № 63);”;

“13) застосування кваліфікованого/удосконаленого з кваліфікованим сертифікатом/удосконаленого/простого електронного підпису (далі – ЕП) та кваліфікованої/удосконаленої з кваліфікованим сертифікатом/удосконаленої електронної печатки під час роботи з електронними документами (у разі застосування);”;

2) у пункті 17¹:

пункт після підпункту 3 доповнити двома новими підпунктами 3¹, 3² такого змісту:

“3¹) приймання-передавання цінностей між інкасаторами підрозділу інкасації та касовими працівниками;

3²) перевезення цінностей між підрозділами комерційного агента банку фінансової інклюзії (у разі здійснення таких перевезень);”

підпункти 9, 12 викласти в такій редакції:

“9) тимчасового зберігання під відповідальністю працівників підрозділу інкасації (не менше двох осіб) цінностей, доставлених із маршруту, у разі неможливості здавання їх до каси банку/інкасаторської компанії/компанії з оброблення готівки/комерційного агента банку фінансової інклюзії (його підрозділу) у день доставки або цінностей, отриманих з каси банку/інкасаторської компанії/компанії з оброблення готівки/комерційного агента банку фінансової інклюзії (його підрозділу) напередодні дня доставки [у разі неможливості отримання їх на маршрут у день доставки до каси банку/інкасаторської компанії/компанії з оброблення готівки/комерційного агента банку фінансової інклюзії (його підрозділу), до клієнтів, до банкоматів], у сховищі/сейфі нічного зберігання цінностей інкасаторів юридичної особи, що відповідає вимогам Правил № 63 щодо класу опору та забезпечення охорони;”;

“12) застосування кваліфікованого/удосконаленого з кваліфікованим сертифікатом/удосконаленого/простого ЕП та кваліфікованої/удосконаленої з кваліфікованим сертифікатом/удосконаленої електронної печатки під час роботи з електронними документами (у разі застосування);”;

3) розділ після пункту 18 доповнити новим пунктом 18¹ такого змісту:

“18¹. Банк (юридична особа) зобов’язаний(а) дотримуватися вимог та порядку щодо проведення інкасації та перевезення цінностей, визначених у внутрішніх документах.”;

4) у пункті 23:

в абзаці четвертому слова “та уповноваженим представникам Національного банку на їх вимогу” виключити;

пункт доповнити двома новими абзацами такого змісту:

“Забороняється перебування в оперативному автотранспорті на маршрутах інкасації та перевезення цінностей сторонніх осіб, які не входять до складу бригади інкасації.

В оперативному автотранспорті на маршрутах інкасації та перевезення цінностей, крім членів бригади інкасації, мають право перебувати працівники підрозділу інкасації згідно з порядком, визначеним у Положенні про інкасацію, або визначені на підставі внутрішніх документів банку (юридичної особи).”.

4. У пункті 29 розділу IV:

1) в абзаці третьому слова “працівників (двох інкасаторів та інкасатора-водія) у разі наявності вогнепальної зброї” замінити словами “вогнепальною зброєю працівників (інкасатора-водія, інкасатора та інкасатора/охоронника)”;

2) пункт доповнити новим абзацом такого змісту:

“Банк (юридична особа), що отримує послуги з озброєного супроводження від іншого суб’єкта господарювання, зобов’язаний(а) згідно з порядком, визначеним у Положенні про інкасацію, щоденно вести облік часу, протягом якого надавалися охоронні послуги, із зазначенням кількості осіб, що надавали охоронні послуги.”.

5. У розділі VI:

1) у пункті 37:

пункт після абзацу другого доповнити п’ятьма новими абзацами третім – сьомим такого змісту:

“Банк (юридична особа) має право за згодою сторін у договорі передбачити використання клієнтом простого ЕП, якщо приймання/здавання цінностей здійснюється з використанням автоматизованої системи обліку готівки, яка забезпечує ідентифікацію здавача та отримувача цінностей, зчитування з QR-кодів інформації, створеної в такій системі, автоматичне її звіряння з даними, зазначеними на супровідному документі, створеному в електронній формі, та з даними, збереженими в такій системі.

Банк (юридична особа), що використовує простий ЕП, зобов’язаний(а) ужити додаткових заходів, які забезпечують:

можливість надійної ідентифікації підписувача;

цілісність документа про операцію;

достовірність походження електронних даних документа про операцію.”.

У зв’язку з цим абзаци третій – шостий уважати відповідно абзацами восьмим – одинадцятим;

у першому реченні абзацу одинадцятого:

слова “Кваліфікований/удосконалений ЕП, кваліфікована/удосконалена електронна печатка” замінити словами “Кваліфікований/удосконалений з кваліфікованим сертифікатом/удосконалений/простий ЕП, кваліфікована/удосконалена з кваліфікованим сертифікатом/удосконалена електронна печатка”;

слова «“Про електронні довірчі послуги”» замінити словами «“Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги”»;

2) пункти 38–40 викласти в такій редакції:

“38. Бригада інкасації під час перевезення цінностей між Національним банком та банком/інкасаторською компанією/компанією з оброблення готівки,

між банками, між банком та інкасаторською компанією/компанією з оброблення готівки, від банку до клієнта (його підрозділів), від банку до комерційного агента банку фінансової інклюзії та між його підрозділами використовує доручення на перевезення цінностей (додаток 4) та такі супровідні документи (залежно від потреби):

1) опис цінностей у національній валюті України, що перевозяться (додаток 5) (далі – опис цінностей);

2) опис цінностей в іноземній валюті, що перевозяться (додаток 6);

3) супровідний касовий ордер до сумки з цінностями (додаток 7).

Банк (інкасаторська компанія) самостійно визначає необхідність використання доручення на перевезення цінностей згідно з Положенням про інкасацію, якщо вивезення цінностей з банку (інкасаторської компанії) здійснюється інкасаторами підпорядкованого підрозділу інкасації.

39. Інкасатори на маршруті перевезення цінностей зобов'язані мати на всі цінності, що перевозяться, підтверджувальні (супровідні) документи в паперовій та/або електронній формі згідно з порядком, визначеним у Положенні про інкасацію.

40. Банк (юридична особа) зобов'язаний(а) здійснювати інкасацію та перевезення цінностей із дотриманням вимог додатка 3 до цієї Інструкції панцерованим оперативним автотранспортом або з використанням непанцерованого оперативного автотранспорту, обладнаного вмонтованою СБТ-системою, підрозділом інкасації банку (юридичної особи) або підрозділами інкасації інших банків (юридичних осіб) згідно з вимогами Положення про інкасацію.”;

3) розділ після пункту 40 доповнити новим пунктом 40¹ такого змісту:

“40¹. Банк (юридична особа) під час виконання завдань щодо перевезень цінностей між власними підрозділами та відповідно до укладених договорів перевезення цінностей, які укладені з підрозділами уповноваженої організації, має право використовувати інші розроблені ним документи згідно з порядком, визначеним у Положенні про інкасацію.”;

4) в абзаці шостому пункту 41 слова “з описом(ами) цінностей” замінити словами “із супровідними документами”.

6. У розділі VII:

1) у підпункті 5 пункту 44 слова “за електронною поштою або код” замінити словами та літерами “єдиного ідентифікатора Національного банку (далі – код ID НБУ)”;

2) в абзаці третьому підпункту 2 пункту 49 слова “за електронною поштою або коду” замінити словом та літерами “коду ID НБУ”;

3) у підпункті 4 пункту 52:
слова “старшому бригади” замінити словами “начальнику групи”;
слово “бригадою” замінити словом “групою”;

4) у пункті 54 слово “бригади” замінити словом “групи”;

5) у пункті 55 слово “бригади” замінити словами “групи інкасації”;

6) у першому реченні абзацу другого пункту 56 слова “старшому бригади”, “бригадою” замінити відповідно словами “начальнику групи”, “групою”.

7. У розділі VIII:

1) пункт 61 викласти в такій редакції:

“61. Відповідальні особи зобов’язані видавати інкасаторам готівку, що має бути завчасно сформована та запакована в касети, мішки, коробки.

Інкасатори приймають цінності в завчасно опломбованих відповідальними особами мішках, касетах, коробках без їх розкриття відповідно до умов Єдиного договору банківського обслуговування та надання інших послуг Національним банком України, контрагентом якого є банк/юридична особа, який/яка приєдналася до Публічної пропозиції Національного банку України на укладення Єдиного договору банківського обслуговування та надання інших послуг Національним банком України, затвердженої рішенням Правління Національного банку України від 03 січня 2017 року № 2-рш (у редакції рішення Правління Національного банку України від 05 листопада 2018 року № 740-рш) (зі змінами).”;

2) в абзаці другому пункту 70 слова “відповідальна особа підрозділу касових операцій” замінити словами “керівник підрозділу грошового обігу в регіоні”;

3) у другому реченні пункту 72 слова “начальник відділу касових операцій” замінити словами “керівник підрозділу грошового обігу в регіоні Національного банку”.

8. У розділі IX:

1) пункт 74 викласти в такій редакції:

“74. Банк (юридична особа) здійснює перевезення цінностей відповідно до вимог, визначених у пункті 38 розділу VI цієї Інструкції, згідно з порядком, визначеним у Положенні про інкасацію, та на підставі договорів, укладених відповідно до законодавства України і вимог цієї Інструкції.”;

2) в абзаці другому пункту 74¹ слова “та можливості зовнішнього спостереження за процесом проведення вантажних робіт із цінностями, якщо стосовно місця проведення вантажних робіт із цінностями є можливість здійснити такі заходи” замінити словами “, а також ужити заходів (за можливості) для недопущення зовнішнього спостереження за процесом проведення вантажних робіт із цінностями”.

9. У розділі X:

1) пункт 76 доповнити новим абзацом такого змісту:

“Підрозділ інкасації банку (юридичної особи) не має права проводити інкасацію клієнта в приміщенні банку (інкасаторської компанії/компанії з оброблення готівки).”;

2) пункт 76¹ викласти в такій редакції:

“76¹. Банк/інкасаторська компанія/компанія з оброблення готівки здійснює зарахування коштів інкасованої готівки клієнтів на їх рахунки до або після проведення перерахування цієї готівки залежно від умов та відповідно до порядку, визначеного в договорі на інкасаційне обслуговування.”;

3) абзац перший пункту 78¹ викласти в такій редакції:

“78¹. Інкасатори мають право зберігати у сховищі/сейфі нічного зберігання цінностей інкасаторів цінності, доставлені з маршруту, у разі неможливості їх здавання в день доставки до каси банку/інкасаторської компанії/компанії з оброблення готівки/комерційного агента банку фінансової інклюдії (його підрозділу), або цінності, отримані з каси банку/інкасаторської компанії/компанії з оброблення готівки/комерційного агента банку фінансової інклюдії (його підрозділу) напередодні дня доставки [у разі неможливості отримання їх на маршрут у день доставки до каси банку/інкасаторської компанії/компанії з оброблення готівки/комерційного агента банку фінансової інклюдії (його підрозділу), до клієнтів, до банкоматів]. Зберігання таких цінностей здійснюється згідно з порядком, визначеним у Положенні про інкасацію.”;

4) у пункті 79:

абзац третій після слова “термінала” доповнити словами “/платіжного пристрою/чекового принтера”;

пункт доповнити новим абзацом такого змісту:

“Інкасатори банку (юридичної особи) під час проведення інкасації платіжних пристроїв здійснюють розвантаження платіжних пристроїв та роздруковують чек із платіжного пристрою про наявність банкнот у касетах, що вилучаються, який передається в касу банку/інкасаторської компанії/компанії з оброблення готівки. Банк (юридична особа) у Положенні про інкасацію та/або в договорі, укладеному із власником платіжного пристрою, зобов’язаний визначити порядок дій у разі неможливості роздрукування чека з платіжного пристрою або неможливості отримання електронного чека (що використовується замість чека в паперовій формі).”;

5) абзац перший пункту 79¹, пункт 79² після слова “термінала” доповнити словами “/платіжного пристрою/чекового принтера”;

6) у підпункті 9 пункту 80 слова “без проведення перерахування отриманої готівки (у разі проведення такої операції)” замінити словами “до або після проведення перерахування цієї готівки залежно від умов та відповідно до порядку, визначеного в договорі на інкасаційне обслуговування,”.

10. Розділ XI доповнити новим пунктом такого змісту:

“85. Банк (юридична особа) має право нанести на спецпристрої для зберігання цінностей, оперативний автотранспорт, обладнаний СБТ-системою, та автотранспорт, що здійснює перевезення виключно монет, піктограми, визначені в додатках III, IV до Регламенту Європейського Парламенту і Ради (ЄС) № 1214/2011 від 16 листопада 2011 року про професійне транскордонне дорожнє перевезення готівки євро між державами – членами Євросоюзу.”.

11. Інструкцію доповнити новим розділом такого змісту:

“XII. Порядок надання звітності

86. Банк (юридична особа) зобов’язаний(а) щорічно до 15 січня подавати до Національного банку за рік, що минув, інформацію про наявність у підрозділах інкасації оперативного автотранспорту та спецпристроїв для зберігання цінностей (додаток 9) та інформацію про діяльність з інкасації та перевезення цінностей (додаток 10).

Банк (юридична особа) для формування показників звітної інформації використовує дані внутрішніх розпорядчих документів, штатного розпису, бухгалтерського обліку, упроваджених аналітичних реєстрів, у яких фіксується відповідна інформація (спеціальні реєстри, журнали обліку, спеціалізовані системи обліку).

87. Банк (юридична особа) надає звітну інформацію щодо діяльності з інкасації та перевезення цінностей у будь-якому разі незалежно від того, чи здійснювалася така діяльність у звітному періоді, та із зазначенням часу, протягом якого здійснювалася діяльність з інкасації та перевезення цінностей.”.

12. У додатках до Інструкції:

1) у додатку 1:

у таблиці 1 розділу I:

колонку 2 рядка 2 викласти в такій редакції:

“Панцероване лобове скло та оглядові вікна зліва та справа повинні відповідати вимогам Національного стандарту України ДСТУ EN 1063:2022 “Скло в будівництві. Захисне скління. Випробовування та класифікація за кулетривкістю”, затвердженого наказом Державного підприємства “Український науково-дослідний і навчальний центр проблем стандартизації, сертифікації та якості” від 22 грудня 2022 року № 285 (далі – ДСТУ EN 1063:2022), щодо скла безосколкового та мати в маркуванні та/або сертифікаті відповідності на скло позначку “NS”. Клас захисту скла повинен бути не нижчим, ніж BR5”;

у колонці 2 рядка 14 цифри “3849-2018” замінити цифрами та словами “3849:2024 (за потреби)”;

у таблиці 2 розділу II:

колонку 2 рядка 3 викласти в такій редакції:

“Лобове скло та оглядові вікна кабіни зліва та справа, а також оглядові вікна відсіку для інкасаторів (за наявності) повинні бути панцеровані та відповідати вимогам ДСТУ EN 1063:2022 щодо скла безосколкового та мати в маркуванні та/або сертифікаті відповідності на скло позначку “NS”. Клас захисту скла повинен бути не нижчим, ніж BR5”;

у колонці 2 рядка 12 цифри “3849-2018” замінити цифрами та словами “3849:2024 (за потреби)”;

2) у додатку 2 слова “(підпис)”, “_____” замінити відповідно
(ініціали, прізвище)

словами “(особистий підпис)”, “Власне ім’я ПРІЗВИЩЕ”;

3) у додатку 4:

у відмітці слово та цифру “підпункт 1 пункту 38” замінити словом та цифрами “пункт 38”;

слова “(прізвище, ініціали)” замінити словами “(власне ім’я, прізвище)”;

слово “(підпис)” замінити словами “(особистий підпис)”;

слова “_____” замінити словами “Власне ім’я ПРІЗВИЩЕ”;
(ініціали, прізвище)

слова “_____” замінити словами “Власне ім’я ПРІЗВИЩЕ”;
(ініціали, прізвище керівника (керівник підрозділу

підрозділу інкасації його
заступника або уповноваженої
особи)

інкасації, його
заступник або
уповноважена особа)

пояснення щодо заповнення бланка доручення на перевезення цінностей доповнити новим пунктом такого змісту:

“6. У списку членів бригади (групи) інкасації зазначаються власне ім’я, прізвище старшого бригади (начальника групи) інкасації.”;

4) у додатку 5:
відмітку викласти в такій редакції:

“Додаток 5
до Інструкції з організації інкасації
коштів та перевезення валютних
цінностей банків в Україні
(у редакції постанови Правління
Національного банку України
від 03 квітня 2025 року № 42)
(підпункт 1 пункту 38 розділу VI)”;

слова “(прізвище, ініціали)” замінити словами “(власне ім’я, прізвище)”;
слова “значно зношені,” виключити;
слова “(ініціали, прізвище)” замінити словами “Власне ім’я ПРІЗВИЩЕ”;

5) у додатку 6:

у відмітці слово та цифру “підпункт 3” замінити словом та цифрою “підпункт 2”;

слова “(прізвище, ініціали)” замінити словами “(власне ім’я, прізвище)”;
додаток після таблиці доповнити словами:

“Усього _____”;
(сума цифрами та словами)

слова “(ініціали, прізвище)” замінити словами “Власне ім’я ПРІЗВИЩЕ”;

6) у додатку 7:

у відмітці слова та цифри “підпункт 5 пункту 40” замінити словами та цифрами “підпункт 3 пункту 38”;

слова “_____” замінити словами
(дата) (підпис, ініціали прізвище)

“_____ Власне ім’я ПРІЗВИЩЕ”;
(дата) (особистий підпис)

у таблиці:

назву колонки 6 викласти в такій редакції:

“Кількість/Маса⁹”;

назву колонки 7 викласти в такій редакції:

“Сума готівки за номіналом/інших цінностей¹⁰ у грн”;

Додаток 10
до Інструкції з організації інкасації
коштів та перевезення валютних
цінностей банків в Україні
(пункт 86 розділу XII)

Інформація про діяльність з інкасації та перевезення цінностей

1. Інформація _____ щодо обслуговування станом на 01 січня 20__ року з
(найменування банку/юридичної особи)
інкасації та перевезення цінностей власних підрозділів та підрозділів інших суб'єктів господарювання на підставі
укладених договорів:

Таблиця 1

№ з/п	Адреса дислокації підрозділу інкасації	Кількість, од.			Обслуговуються підрозділом інкасації, кількість (од.)			
		клієнтів інкасації (суб'єктів господарювання)	точок інкасації клієнтів	точок клієнтів, яким доставляється готівка	відділень/філій	пунктів обміну валют	банкоматів	ПТКС
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1								
...								
Усього:								

2. Інформація _____ про стан роботи та обсяги проінкасованих та перевезених
(найменування банку/юридичної особи)
цінностей протягом 20__ року:

Таблиця 2

№ з/п	Адреса дислокації підрозділу інкасації	Клієнтські операції				Банківське обслуговування		
		сума проінкасованої торгової виручки, грн	кількість здійснених заїздів до об'єктів інкасації, од.	сума готівки, доставленої до кас клієнтів, грн	кількість здійснених заїздів для доставки готівки клієнтам, од.	сума перевезеної готівки до/від відділень/філій у національній валюті, грн	сума перевезеної готівки до/від відділень/філій в іноземних валютах, грн	сума перевезеної готівки до/від пунктів обміну валют у національній валюті, грн
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1								
.....								
Усього:								

Продовження таблиці 2

Сума перевезеної готівки до/від пунктів обміну валют в іноземних валютах, грн	Сума перевезеної готівки до/від банкоматів, грн	Кількість заїздів до банкоматів, од.	Сума перевезеної готівки від ПТКС, грн	Кількість заїздів до ПТКС, од.
10	11	12	13	14

3. Пояснення до заповнення таблиць 1, 2:

1) колонка 6 таблиці 1 – зазначаються власні відділення і філії та відділення інших банків, обслуговування яких здійснював підрозділ інкасації;

2) у таблиці 2:

колонки 7, 8 – зазначається сума перевезеної готівки до/від власних відділень і філій та відділень інших банків, обслуговування яких здійснював підрозділ інкасації;

колонки 8, 10 – зазначається сума в еквіваленті національної валюти на дату здійснення перевезення;

колонки 11, 12 – зазначається інформація стосовно банкоматів власної мережі та інших банків/небанківських установ, обслуговування яких здійснював підрозділ інкасації;

колонки 13, 14 – зазначається інформація стосовно ПТКС власної мережі та інших банків/небанківських установ, обслуговування яких здійснював підрозділ інкасації.”.